

Balua ya kutumbula ya Pauli kwa Vakolinto Ulongolelu

Balua ya kutumbula kwa Vakolinto yayandikwi na mtumi Pauli mu mwaka wa 55 peamali kuvelekewa Kilisitu (musula ya 1:1). Yeniyi ndi balua ya kutumbula pagati ya balua zivili zetivii nazu zeaziyaandiki Pauli kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevitama kumuji wa Kolinto. Yihotoleka kuvya ayandiki balua yeniyi lukumbi peatamili ku Efeso kwakona kuvagendelela vandu va ku Kolinto, mulugendu lwaki lwa kuhamba Makedonia (musula ya 16:5-9).

Balua yeniyi ndi mayangula ga Pauli kwa mal-ovi geagapokili kuhuma kwa vamsadika vangi va msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu ndava ya mambu gahakau na kulekengana na mambu ga ukemi. Muji wa Kolinto wamanyiki neju mu mambu ga ukemi hati yakangisi lepi kulola kuvya vandu vevamsadiki Kilisitu vavi mukupanga mambu ago. Mubalua iyi ya 1 Vakolinto mewa kivi na (sula ya 13). Yeyi-manyikana neju ya uganu.

Gegavi

Pauli akuvajambusa Vakolinto na akumsengusa Chapanga ndava yavi (musula ya 1:1-9). Kavili idandaula ndava mambu geagapokili ndava ya kulekengana pagati ya msambi wa

vandu vevakumsadika Kilisitu vevitama ku Kolinto (musula za 1:10-4:21).

Kangi ijova ndava ya mambu ga ugoni na mambu ga vamsadika kutakilana mumbanji ga mihalu (musula ya 5-6).

Neju ago Pauli ilagiza ndava ya mambu ga ndowa na luteta lwa vimong'omong'o na mn-gonganu wa kufugamila na njombi kuhuma kwa Mpungu Msopi na uyukisu (musula ya 7-15).

Mwishu Pauli imalakisila kulongelela mambu gaki mwene mambu gangi (musula ya 16).

¹ Nene Pauli nikemeliwi kuvya mtumi wa Kilisitu Yesu, kwa maganu ga Chapanga, na mlongo Sostene.

² Tikuvayandikila nyenye msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mwemuvi Kolinto. Nyenye mukemeliwi kuvya vandu va Chapanga kwa kuwungana na Yesu Kilisitu, pamonga na vandu voha popoha pevakumuyupa BAMBU witu Yesu Kilisitu mweavi BAMBU witu na wavi mewawa.

³ Nikuvaganila uteke na ubwina wa Chapanga kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu.

Mota ya mukuwungana na Kilisitu

⁴ Nikumsengusa Chapanga wangu magono goha ndava yinu, ndava ya mota ya Chapanga yaavapelili kwa njila ya Yesu Kilisitu. ⁵ Muni kwa kuwungana na Kilisitu mmemiswi muovindu vyoha. Mpewi luhala lwa kukokosa na kumanya. ⁶ Ujumbi wa Kilisitu uyimi chakukangamala mugati yinu, ⁷ hati nakupungukiwa na

chipanji chochoa kuhuma kwa Mpungu Msopi pemwilindila kugubukuliwa kwa BAMBU witu Yesu Kilisitu. ⁸ Mwene yati akuvakangamalisa mbaka pamwishu mulolekanayi mwangali kuhoka ligono leiwuya BAMBU witu Yesu Kilisitu. ⁹ Chapanga ndi msadikika, avakemili muvyai pamonga na mwana waki Yesu Kilisitu BAMBU witu.

Mpechanganu mumsambi wa vandu vevakum-sadika Chapanga

¹⁰ Valongo vangu, nikuvayupa neju kwa liina la BAMBU witu Yesu Kilisitu, mvyu pamonga mukila lijambu lemwijova, mkoto kukomana pagati yinu mvyu liholo limonga na lijambu limonga. ¹¹ Valongo vangu, mambu genigayuwini kuhuma kwa vandu va Kuloe, kuvya mwihutana pagati yinu. ¹² Nigana kujova cheniyuwini kuhuma kwinu, mmonga ijova, “Nene nikumlanda Pauli,” Yungi, “Nene nikumlanda Apolo,” Yungi, “Nene nikumlanda Kefa,” Na yungi ijova, “Nene nikumlanda Kilisitu.” ¹³ Wu, Kilisitu agavanyiki? Wu, Pauli ndi mweavambiwi pamsalaba ndava yinu? Amala mwabatiziwi kwa liina la Pauli?

¹⁴ Nikumsengusa Chapanga nabatizi lepi mundu hati mmonga winu ndi nga Kilisipo na Gayo. ¹⁵ Hinu kawaka mweihotola kujova abatiziwi kwa liina langu. ¹⁶ Chakaka nabatizi kavili vandu pa lukolo lwa Stefani, nambu kawaka nimanyili lepi ngati nabatizi mundu yungi. ¹⁷ Kilisitu anitumi lepi kubatiza vandu, nambu anitumili kukokosa Lilovi la Bwina. Anitumili kukokosa changali kuhuvalila maholo

ga vandu vangi, muni makakala ga lifwa cha Kilisitu pamsalaba chikoto kubadilishwa.

Kilisitu ndi makakala na luhala lwa Chapanga

¹⁸ Kwa vala vevayagili ujumbi wa chifwa cha Kilisitu pamsalaba uyimu, nambu tete mwektivii munjila ya usangula, ujumbi wenuwo ndi makakala ga Chapanga. ¹⁹ Muni Mayandiku Gamsopi gijova,

“Yati nihalibisa luhala lwa vevavi na luhala na yati niyagisa umanya wa vevavi na luhala.”

²⁰ Avi koki mweavi na luhala? Avi koki mweasomili? Avi koki mweamanyili kudandaula mambu ga mulima? Wu, Chapanga ahengili lepi luhala lwa mulima uwu kuvya ndi uyimu?

²¹ Chapanga igana kuvasangula vala vevakum-sadiki kwa njila ya makokoselu gegilolekana kuvya mambu ga uyimu. Akitili chenichi ndava muni vandu vihotola lepi kumanya Chapanga kwa luhala lwavi vene. ²² Vayawudi vigana chinamtiti na Vagiliki vilonda luhala. ²³ Nambu tete tikumkokosa Kilisitu mweavambiwi pamsalaba. Kwa Vayawudi lijambu lenili ndi unonopa, na kwa vandu vangali kuvya Vayawudi ndi uyimu, ²⁴ nambu kwa vala na Chapanga, Vayawudi na vandu vanga Vayawudi, Kilisitu ndi Makakala ga Chapanga na luhala lwa Chapanga. ²⁵ Muni chechilolekana kuvya uyimu wa Chapanga ndi luhala kuliku luhala lwa vandu, na chechilolekana kuvya ungolongondi wa Chapanga, ndi chivii na makakala kuliku makakala ga vandu.

²⁶ Hinu valongo vangu muholalela chamwakemiliwi na Chapanga, lepi voha pagati yinu vevana luhala kulandana na maholo ga vandu, vamahele lepi pagati yinu vevivya na makakala, amala ukulu. ²⁷ Chapanga ahagwili gala mulima ukugawona ga uyimu, muni avapela soni vana luhala, na agahagwili gala mulima ukugawona kuvya ndi ungolongondi muni avapelayi soni vana makakala. ²⁸ Chapanga ahagwili vindu pahi viviveveswa na mulima uwu, na vindu vingali kuvya muni agahalabisa mambu gevikemela kuvya ga chakaka. ²⁹ Chapanga akitili chenichi kawaka mundu wa kumeka palongolo yaki. ³⁰ Chapanga ndi mweavawunganisi na Kilisitu Yesu. Chapanga amkitili Kilisitu kuvya luhala witu, kwa njila yaki titepulaniswi na Chapanga, tivya tavandu vetibaguliwi ndava ya Chapanga na kugombolewa. ³¹ Hinu ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, “Mweigana kumeka, ndi, amekelayi ndava ya lihengu la BAMBU.”

2

Ujumbe ndava ya Yesu Kilisitu kuvambiwa pamsalaba

¹ Valongo vangu, panabwelili kwinu kuvakokosela mfiyu wa ujumbe wa Chapanga nahengilili lepi malovi geginonopa amala umanya uvaha. ² Muni penavi kwinu naamwili nikotoka kumanya chindu chochoha chila nambu kumanya Yesu Kilisitu ndu, yula mweavambiwi pamsalaba. ³ Penavi kwinu navili ngolongondi,

na kuvagaya kwa kuyogopa. ⁴ Mawuliwu gangu na makokoselu gangu gawusiwi lepi kwa luhala lwa vandu, nambu kwa ulangisu wa makakala ga Mpungu wa Chapanga ⁵ Nakitili chenicho muni sadika yinu yimuhuvalila makakala ga Chapanga, nambu yihuvalila lepi luhala lwa vandu.

Luhala lwa Chapanga

⁶ Pamonga nene nikuvakokosela mambu ga luhala kwa vala vevakangili mtima, nambu mambu genago lepi vachilongosi va mulima uwu, veviyagisa makakala gavi. ⁷ Tikokosa mfiyu wa luhala lwa chapanga, ndi weu-fiyiki kwa vandu, ndi Chapanga amali kupanga kwakona kuwumbwa mulima ndava ya ukulu witu. ⁸ Kawaka hati chilongosi mmonga wa lusenje lwitu mweamanyili lijambu ili. Ndava muni ngati kuvya vamanyili, ngavamvambii lepi pamsalaba BAMBU mkulu. ⁹ Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi,

“Mambu gangalolekana, amala kuyuwanika, mambu gangaholaleka na mundu yoyoha mum-tima waki, genago ndi Chapanga avatendelekili vala vevaganili.”

¹⁰ Genago ndi mambu Chapanga gatigubukulili kwa njila ya Mpungu waki. Muni Mpungu Msopi ulola mambu goha, hati mambu ga mugati neju ga Chapanga. ¹¹ Kawaka mundu mweiho-tola kumanya maholo ga mundu yungi nambu nga mwene. Mewa kawaka mundu mwiho-tola kumanya maholo ga Chapanga nambu nga

Mpungu wa Chapanga. ¹² Nambu tete tapoki lepi mpungu wa mulima uwu, nambu tapokili mpungu weuhuma kwa Chapanga, ndi muni tihotola kumanya gala Chapanga getipelili waka.

¹³ Na tete tijova lepi malovi getiwuliwi kwa luhala lwa vandu, nambu kwa malovi getiwuliwi na Mpungu Msopi, tidandaula mambu ga Mpungu kwa vandu vala vevavi Mpungu Msopi. ¹⁴ Mundu angali Mpungu wa Chapanga ipokela lepi mambu gegihuma kwa Mpungu wa Chapanga. Ndava muni ndi uyimu kwaki, mwene ihotola lepi kumanya ndava genago gimanyikana ndu kwa uhotola wa Mpungu.

¹⁵ Mundu mweavi na Mpungu wa Chapanga akugamanya mambu goha, nambu kawaka mundu mweihotola kuhamula mambu goha.

¹⁶ Mayandiku Gamsopi gijova, “Yani mweihotola kumanya luhala lwa BAMBU? Yani mweihotola kumuwula?” Nambu tete tivii na luhala lwa Kilisitu.

3

Vanalihengu va Chapanga

¹ Valongo vangu, nanga hotola kulongela na nyenye ngati vandu mwemuvi na Mpungu wa Chapanga. Naganikiwayi kulongela na nyenye ngati vandu va pamulima, ngati vana vadebe muwumi wa Chikilisitu. ² Yaganikiwayi kuvaliha kwa mavele, lepi kwa chakulya chiyumu, muni mwajitendekili lepi kupokela. Ndi mbaka hinu mwakona kujitendekela. ³ Muni nyenye mwakona vandu va pamulima. Wu, lepi chakaka kwakona kivi na wihu na ngondo

pagati yinu? Mambu ago gilangisa njwe kuvya nyenye mwakona vandu va pamulima, mwitama wumi wa chimundu. ⁴ Mmonga winu peijova, “nene ndi mlanda wa Pauli,” Na yungi ijova, “nene ndi mlanda wa Apolo,” Wu, yeniyoyi langisa lepi kuvya mwakona mwitama ngati vandu va mulima uwu?

⁵ Hinu, Apolo ndi yani? Na Pauli ndi yani? Tete ndi vatumisi va Chapanga, mwativateleli nyenye sadika. Kila mmonga winu ihenga lihengu leapewili na BAMBU. ⁶ Nene namijili mbeyu na Apolo ayitilili manji, nambu Chapanga ndi mweaimelisi. ⁷ Mweamijili na mweayitalili manji chindu lepi, Chapanga ndi mwamelisi mbeyu. ⁸ Yula mwamijili na mweiyitalili manji voha vamonga, Chapanga yati akumpela njombi kila mundu ndava ya lihengu laki leakitili. ⁹ Muni tete ndi vahenga lihengu va Chapanga, na nyenye ndi mgunda waki.

Mewawa nyenye ndi lijengu la Chapanga.

¹⁰ Ndava ya ubwina wa Chapanga nipewili lihengu ili, ngati mundu mweavi na luhala mweijenga, navikili mkingisa mundu yungi ijenga panani yaki. Ndi chabwina kila mundu alola bwina cheijenga. ¹¹ Kawaka mundu mweihotola kuvika mkingisa panani ya mkingisa wungi, neju ya wula weumali kuvikiwa ndi Yesu Kilisitu. ¹² Panani ya mkingisa wenuo mundu ihotola kujenga kwa zahabu, feza amala maganga, ihotola kujenga kwa mikongo, mahamba amala manyahi. ¹³ Nambu lihengu la kila mundu yati lilolekana ligono Kilisitu peakuyifyula. Muni ligono lenilo yati wihumila motu, na motu

wenuo ndi yati wipima ubwina wa lihengu la kila mundu peavi. ¹⁴ Yikavya cheajengili mundu panani ya mkingisa wenuo chitinyika lepi na motu wenuo, yati ipewa njombi, ¹⁵ Ngati chajengili yati chitinyika, yati ikosa njombi yaki, nambu mwene yati isanguliwa ngati mundu mwealemili mumotu.

¹⁶ Wu, mumanyi lepi kuvya nyenye ndi Nyumba ya Chapanga, na Mpungu wa Chapanga witama mugati yinu? ¹⁷ Hinu, mundu mwaihalabisa Nyumba ya Chapanga ya msopi, Chapanga yati akumuhlabisa mewa, muni Nyumba ya Chapanga, yene ndi nyenye.

¹⁸ Mundu yoyoha akotoka kujikonga, pagati yinu kujilola kuvya avi na luhala wa pamulima, mbanga avyai myimu muni apatayi luhala lwa chakaka. ¹⁹ Muni luhala lwa pamulima ndi uyimu palongolo ya Chapanga. Mayandiku Gamsopi gijova, “Chapanga akuvadapa vevavi na luhala mukuchejela kwavi.” ²⁰ Na Mayandiku gangi gijova, “BAMBU amanyili kuvya maholo ga vevavi na luhala kuvya gangali lihengu.”

²¹ Hinu, mundu akotoka kuvamekela vandu. Muni kila chindu ndi chinu. ²² Yikavya Pauli amala Apolo amala Kefa, mulima amala wumi amala lifwa, mambu ga hinu amala gegibwela goha ginu nyenye. ²³ Nambu nyenye ndi vandu va Kilisitu, na Kilisitu ndi wa Chapanga.

4

Vamitumi va Kilisitu

¹ Mundu atilolayi tete kuvya ngati vatumisi va Kilisitu, vevihengela ujumbi wa mfiyu wa

Chapanga. ² Chechiganikiwa kwa mundu yoyoha mweapewili lihengu lenili ndi kuvya msadikika. ³ Kwa nene chindu lepi nikahamuliwa na nyenye, amala na pandu pa kuhamuliwa vandu, nakujiamula namwene. ⁴ Mumtima wangu nihamuliwa lepi kwa lijambu loloha, nambu yilangisa lepi kuvya kawaka lawama. BAMBU ndi mweihamula. ⁵ Hinu, mkoto kuhamula kwakona lukumbi lwaki, mulekayi mbaka peibwela BAMBU. Mwene yati akugafiyula goha gachitita gegafiyiki, na kuvika pawaka maholo ga mitima ya vandu. Kila mundu yati ipata ulumba kuhuma kwa Chapanga.

⁶ Valongo vangu, nimutumalili Apolo na nene namwene muni kupitila tete mujiwulayi kuhuma kwitu mana ya luhumu ulu. “Mugakamulayi gegayandikwi.” Akotoka kuvya mundu pagati yinu mweimeka na kumvevesa mundu yungi. ⁷ Yani mwakuvikili veve kuvya mvaha kuliku vangi? Chapanga lepi ndi mwakupelili vindu vyoha vyeuvi navyu? Ngati, ndava kyani wimeka ngati upewi lepi ngati njombi?

⁸ Hinu! Mumali kupewa goha gamwaganayi! Muvi na vindu vyamahele! Muvi vankosi changali tete. Mbanga ngamuvi vachilongosi muni na tete mewa tilongosa pamonga na nyenye. ⁹ Niholalela Chapanga atikiliti tete vamitumu tiyai vandu va mwishu neju, vetivalangiwi kukomewa palongolo ya vandu, tivikiwi ngati chindu cha kuhekesa, chechilolekana na mulima woha na vamitumi va kunani kwa Chapanga, mewawa na vandu voha. ¹⁰ Tete vayimu ndava ya Kilisitu,

nambu nyenye muvi na luhala kwa kuwungana na Kilisitu! Tete tavakata nambu nyenye muvi na makakala. Nyenye vakuvatopesa, nambu tete vakutivevesa. ¹¹ Mbaka hinu, tete tivii na njala na njota, nyula yilalile, titoviwi mavamba, kawaka pandu pakugona. ¹² Kangi ting'ahika na kuhenga lihengu kwa mawoko gitu tavete. Vakatiwela likoto tete tikuvamoto-tisa, tikuvayupila kwa Chapanga, vakatinyagayi tikangamala, ¹³ pevakuutiliga, tiyangula kwa upoli. Mbaka hinu vatikitili ngati gahakau wa mulima, kwa kila mundu tete uhakala!

¹⁴ Niyandika lepi nambu aga ndava ya kuvapela soni, nambu nikuvawula ngati vana vangu vaganu. ¹⁵ Pamonga muvi na valelaji vamahele muwumi winu wa Chikilisitu, nambu muvi lepi dadi vamahele, kwa kuwungana na Kilisitu Yesu nene ndi mwenivi dadi winu mukuvakokosela Lilovi la Bwina nyenye. ¹⁶ Hinu, nikuvayupa neju mulandayi luhumu wangu. ¹⁷ Ndi mana nimumili Timoti kwinu, mwene ndi mwana vangu mganu na msadikika mukuwungana na BAMBU. Yati akuvakumbusa njila yenilanda muwungana na Kilisitu Yesu. Njila yeniwula pandu pamahela pa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu.

¹⁸ Vandu vangi vatumbwili kumeka na kuholalela ngati nibwela lepi kangi kwinu. ¹⁹ Nambu, yati nibwela kanyata BAMBU akaganayi, penapo ndi yati nikujilolela namwene, lepi chejova vala vevimeka, nambu mewa kumanya makakala gavi. ²⁰ Muni Unkosi wa Chapanga lepi kujova ndu, nambu mumakakala. ²¹ Hinu,

mwigana kyani? Nibwela kwinu na ndonga, amala nibwela na mtima wa uganu na unkozi?

5

Ukemi mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu

¹ Kuvi malovi ga chakaka kuvya pagati yinu kuvi ukemi uhakau, wangahumalila hati pagati ya vandu vangammanya Chapanga. Nijoviwi kuvya mmonga winu itama na mdala wa dadi waki!

² Muhotola wuli kumeka? Ngayivyai mbanga kuyupilisa, na mwenuyo mweikita chindu icho awusiwayi pagati msambi winu. ³ Na nene kwa upandi wangu, kwa higa nivii patali na nyenye, nambu kwa mpungu nivii pamonga na nyenye. Ndi nivii bahapo, nimali kumuhamula mundu yula mweakitili lijambu lenilo la soni.

⁴ Pamkonganeka pamonga kwa liina la BAMBU Yesu, nene nivii na nyenye kwa mpungu, hinu kwa makakala ga BAMBU witu Yesu uvi apo, ⁵ mumgotola mundu uyo kwa Setani muni higa yaki yihalabiswai na mpungu waki usanguliwayi ligono lila la BAMBU.

⁶ Kawaka chindu cha kumekela, wu, mmanyi lepi ngemeku lidebe livavisa libulungutu loha la uhembe? ⁷ Mujinyambisayi, muni muwusai ngemeku ya kadeni la kumbudila Chapanga, ndi muvyai na libulungutu la mupya langa-sopewa ngemeku ngati chamwiganikiwa kuvya. Muni Kilisitu awusiwayi luteta ndava yitu ngati

mwanalimbelele wa Pasaka. ⁸ Ndava yeniyoyi, ti-iselebukila mselebuko wa Pasaka changali kutumila mabumunda gegasopiwi ngemeku, ndi kujova changali kumbudila Chapanga na uhakau, nambu titumila libumunda langali ngemeku ndi kujova ubwina na chakaka.

⁹ Navayandikili mubalua yangu mkoto kuhanganilana na vakemi. ¹⁰ Uchakaka ndi kuvya najovili lepi mkoto kuhanganila na vandu voha pamulima nambu vandu vevavi vakemi vanotanu na vadese na vevakumuyupa chimong'omong'o. Muni muvayepa voha venavo yavaganili nyenye kuwuka pamulima uwu nganila! ¹¹ Nambu hinu nikuvayandikila kuvya mkoto kuhanganila na mlongo mkilisitu mweavimkemi na mweavi na mnogu uhakau na mnotani na mweiyupa chimong'omong'o na mweiliga na mweigala na mdese na mnyagaji. Mundu ngati mwenuyo hati kulya mkoto kulya nayu.

¹² Hinu, lepi lihengu langu kuvahukukumu vala vevavi kuvala ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Nambu Chapanga ndi mweakuvahamula. Nyenye muganikiwa kuvahamula vandu vevavi msambi winu? ¹³ Mayandiki Gamsopi gijova, mumvingayi kutali mundu muhakau uyo!

6

Malungamiko ga vasadika

1 Ngati mundu yeyoha pagati yinu avi na luhonda na muyaki msadika, ihotola wuli kumtakila mlongo waki palongola ya vandu vangamanya Chapanga, pahala pa kumtakila palongolo ya vandu va Chapanga? 2 Wu, mmanyi lepi kuvya vandu va Chapanga yati vakuvahamula vandu va mulima? Ngati mulima yati uhamuliwa na nyenye, ndava kyani muganikiwa lepi kuhamula hati mambu gadebe? 3 Mmanyi lepi ngati yati mkuvahamula vamitumi va kunani kwa Chapanga? Wu, lepi neju ya mambu ga pamulima! 4 Pemwiva na ngondo ngati iyi, ndava kyani muhamba kwa vandu vangali vachilongosi va Nyumba ya Chapanga? 5 Soni kwinu! Ndi kujova kawaka hati mmonga pagati yinu mweavi na luhala wa kuhotola kuhamula mihalu pagati ya vasadika? 6 Nambu hinu valongo vasadika vakumtakila myavi palongolo ya libanji la mihalu ya vandu vngasadika vahamula.

7 Chakaka kutakilani kwenuku nyenye mwavene kulangisa hotohoto kuvya mwangahotola! Wu, ngayivii chabwina lepi kukongewa! Wu, chabwina lepi kukongewa? Chabwina lepi kwinu kunyagiwa vindu vinu? 8 Nambu, pahala paki, nyenye ndi myiva na kunyaga, kangi ago mukuvakitila valongo vinu! 9 Wu, mmanyi lepi kuvya vandu vahakau vipewa lepi Unkosi wa Chapanga? Mkoto kukongewa! Vevikita ukemi, vevigundamila vimong'omong'o, vagosi kugona na vagosi vayavi, na vadala kwa vadala, 10 vahiji, vevinota, vevigala, veviheha, vevinyaga, veviliga venavo voha vihanganila lepi

muunkosi wa Chapanga. ¹¹ Vangi yinu mwavi chenicho, nambu hinu mubaguliwi ndava ya Chapanga na kulolekana vabwina palongolo yaki kupitila BAMBU witu Yesu Kilisitu na kupitila Mpungu wa Chapanga witu.

Muhengela higa yinu kwa Ukulu wa Chapanga

¹² Mundu ihotola kujova, “Kwa nene vindu vyoha viganikiwa.” Nambu lepi vindu vyoha vyeviganikiwa. Niyidikila kuvya kila chindu chiganikiwa kwa nene nambu mbwitu kutamiwa na chindu chochoha. ¹³ Mwihotola kujova, “Chakulya chivii ndava ya lileme, na lileme luvi ndava ya chakulya.” Nambu Chapanga yati akuvihalabisa vyoha. Higa ya mundu ndi lepi ukemi ndi kwa kumhengela BAMBU, na BAMBU ndi ndava ya higa. ¹⁴ Chapanga amyukisi BAMBU kuhuma mulifwa na tete mewa yati akuti yukisa kwa makakala gaki.

¹⁵ Wu, mmanyi lepi kuvya higa yinu ndi viwungo vya higa ya Kilisitu? Wu, nitola viungu vya Kilisitu niwunganisayi na viwungu vya mkemi? Pehe! ¹⁶ Muni, ngati chaumanyili, mwaiwungana na mkemi vivya higa yimonga, ngati chagijova Mayandiku Gamsopi, “Na vavili yati vivya higa yimonga.” ¹⁷ Nambu mwajiwungi na BAMBU vivya Mpungu umonga na mwene.

¹⁸ Muleka kukita ugoni. Kumbudila Chapanga kungi kwoha kukitiwa kuvala ya higa nambu mkemi akumbudila chapanga ayikitila higa yaki mwene. ¹⁹ Wu, mmanyi lepi kuvya higa yinu ndi Nyumba ya Mpungu Msopi mweavimugati yinu, ndi mwemwampokili kuhuma kwa Chapanga?

Nyenyeye, vindu vinu lepi mwavene nambu vindu vya Chapanga. ²⁰ Mwaguliwi kwa mashonga gamahele. Ndi muyihengelai higa yinu kwa kumlumba Chapanga.

7

Lijambu ndava ya kugega mdala

¹ Hinu tilola mambu gala gamwaniyandili, chabwina mgosi akotoka kugega. ² Nambu ndava ya kuyepa ukemi, ndi kila mgosi avyai na mdala waki mwene, na kila mdala avyai na mgosi waki mwene. ³ Mgosi amuhengelayi mdala waki chayiganikiwa, na mdala amuhengelayi mgosi waki chayiganikiwa. ⁴ Mdala kawaka uhotola ndava ya higa yaki mwene, nambu avili nawu mgosi waki, mewawa mgosi kawaka uhotola ndava ya higa yaki mwene, nambu mdala waki avili nawu. ⁵ Mkoto kunyimana, nambu ngati muyelewini kukita chenicho kwa lukumbi luhupi ndu, ndi mupatayi nafwasi yabwina ya kumuyupa Chapanga. Ndi muwuyilanayi kavili, Setani akotoka kuvalinga ndava muhotola lepi kudivalila mitima hinu.

⁶ Malovi aga genikuvajovela malagizu lepi, nambu ndi nivalekekisi muhotola kuhagula. ⁷ Chakaka, niganili vandu voha vavyai ngati nene, nambu kila mundu apewili njombi yaki mwene na Chapanga, yungi njombi iyi na yungi yila.

⁸ Hinu, kwa vala vangagega na vala valipwela, nikuvajovela kuvya chabwina kuyendelela kutama vene ngati nene. ⁹ Nambu ngati mundu

ihotola lepi kujidivalila. Chabwina mundu uyo agega kuliku kuvya na mnogo.

¹⁰ Kwa vala vevagegili niwusa mhilu uwu, lepi ya nene ndi kuhuma kwa BAMBU Chapanga. Mdala iganikiwa lepi kulekana na mgosi waki.

¹¹ Ndi ngati alekini nayu, ndi asigalila changali kugegewa, ngati naha lepi, vamtepulanisa na mgosi waki. Na mgosi akotoka kumleka mdala waki.

¹² Kwa vangi, Nijova nene lepi BAMBU Ngati mgosi msadika ana mdala mwangasadiki, na mdala mwenuyo ayidikili kutama nayu, na mgosi mwenuyo akoto kumleka mdala waki.

¹³ Na ngati mdala mweisadika ana mgosi mwanga sadika, na mgosi mwenuyo akayidakila kutama nayu, ndi akotoka kumleka mgosi waki.

¹⁴ Muni mgosi mwenuyo mwangasadika iyidikiwa na Chapanga kwa kuwungana na mdala waki, na mdala uyo mwangasadika iyidikiwa na Chapanga kwa kuwungana na mgosi waki.

Ngati ngayikotoka kuvya naha vana vavi ngavavi ngati vana va vandu vangammaya Chapanga, nambu hinu ndi vana va Chapanga. ¹⁵ Nambu ngati mwangasadika igana kumuleka muyaki mwaisadika, ndi amuleka ndu. Penapo mgosi amala mdala mwaisadika yati ivya hulu. Muni Chapanga avakemili mutama kwa uteke. ¹⁶ Veve mdala mwausadika, umanya wuli ngati kuvya ukumsangula mgosi waku? Amala veve mgosi mwausadika umanya wuli ngati kuvya ukumsangula mdala waku?

Vyayi muwumi ngati chawakemeliwi na Chapanga

¹⁷ Kila mundu ayendelela kutama muwumi weapewili na BAMBU ngati cheatamayi pala peakemeliwi na Chapanga, chenichi ndi chanikuvajovela vandu voha kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu woha. ¹⁸ Ngati mundu akemeliwi kuni adumwili jandu, ndi akotoka kukupakisa kuvya adumwili lepi jandu, na ngati pakemeliwi avili akona kudumula jandu, ndi akotoka kudumula. ¹⁹ Muni, kudumula jandu amala changasindimala jandu chindu lepi, chechiganikiwa kuyidakila mihilu ya Chapanga. ²⁰ Hinu, kila mundu avyai ngati cheavili peakemeliwi Chapanga. ²¹ Wu, veve wavili wamvanda pewakemeliwi na Chapanga? Koto kuyoma, nambu ngati ukapatayi fwasi ya kuvya waka kita chenicho. ²² Muni mwene mwakemeliwi na BAMBU kuni avili mvanda, mwenuyo ndi ilekeswa kwa BAMBU. Mewawa mwakemeliwi kuni alekisiwi, ndi ivya mvanda wa Kilisitu. ²³ Voha muguliwi kwa mashonga gamahela, ndi mkoto kuvya vavanda va vandu. ²⁴ Valongo vangu, kila mmonga winu atamayi wumi wulawula ngati cheakemeliwi, muni Chapanga avi pamonga na nyenye.

Likotesi ndava ya vangagega na valipwela

²⁵ Hinu, kugavala gala gemwaniyandikili ndava ya vasongolo vangagega na vasikana vangagegewa kawaka malagizu kuhuma kwa BAMBU, nambu nikuvapela maholo gangu kwa lipyana la BAMBU niganikiwa kusadikiwa.

²⁶ Ndi, ndava ya mang'ahiso ga magono aga, hinu chabwina mundu asigalila ngati cheavi. ²⁷ Wu, ugegili mdala? Hinu koto kulekana na mdala waku. Wakona wangagega? Ndi ukoto kugega. ²⁸ Nambu ngati ukagegayi ukumbudila lepi Chapanga, kamwali akagegewayi akumbudila lepi Chapanga. Vevigegana yati ving'ahika muwumi wavi, nambu nene nigana ng'ani yikoto kuvakolela nyenye.

²⁹ Valongo vangu, lukumbi lwalusigalili ndi luhupi: Kutumbula lelu vala vevagegili vatamayi ngati vagegili lepi, ³⁰ Vevivemba vavyai ngati vivemba lepi, veviheka vavyai ngati nakuheka, vevigula vavyai ngati kawaka chindu, ³¹ vevavi hengela vindu vya mulima uwu vavyai ngati vakuhihengela lepi. Muni mulima uwu uvi papipi kupita.

³² Nigana nyenye mukoto kuvya na wogohi. Mundu angagega mdala mwene igana kuhenga lihengu la BAMBU muni ilinga kumganisa BAMBU. ³³ Nambu mgosi mweagegili ilola neju mambu ga mulima, kulonda kumganisa mdala waki, ³⁴ ndi akujibagula mwene chihiga na chimpungu. Mdala mwangagegewa ing'ahika na mambu ga BAMBU ndi awusayi higa na mpungu waki kwa BAMBU. Nambu mdala mwagegiwi ing'ahika na mambu ga mulima ndava ya kumganisa mgosi waki.

³⁵ Nikuvajovela genaga kwa chiyonjokesu chinu, lepi kuvadivalila kwa gala gemugana kuhenga. Nigana muhenga gegiganikiwa, mpata

kumuhengela BAMBU kwa mtima wo ha changali kuhutwa na mambu gangi.

³⁶ Ngati mundu ilola kuvya akumuhengela lepi chabwina mchumba waki kwa kuhamula kuleka kumugega na lukumbi lupita, kangi mnogu waki nakuuhotola ndi akitayi chaihotola, amugegayi ndu, ivya nakumbudila Chapanga. ³⁷ Nambu ngati mgosi uyo ahamwili kuhuma mumtima waki changali kung'ang'aniswa kuleka kugega, na ihotola lepi kuyileka minogu yaki, ikita chabwina, kuleka kumugega mdala uyo. ³⁸ Mundu mweamwili kugega mdala ikita chabwina, mewa mweangagega mdala ikita chabwina neju.

³⁹ Mdala mweagegiwi ivya akungiwi na mgosi waki kwa lukumbi lwoha mgosi uyo lwaivya mumi. Nambu ngati mgosi waki afwili, mdala uyo ihotola kugegewa na mundu yoyoha, nambu kwa mgosi mweammanyili BAMBU Yesu Kilisitu. ⁴⁰ Nambu chenihololela nene, mdala yati ivya na luheku neju ngati isigalila changali kugegewa, niholalela nene mewa nina Mpungu wa Chapanga.

8

Vyakulya vyaviwusiwi luteta kwa chimong'omong'o

¹ Hinu tilolayi vyakulya vyeviwusiwi ndava ya kutetela chimong'omong'o.

Timanyili kuvya, tete tavoha tivii na luhala, nambu luhala ulo gakuvakita vandu vamekayi,

nambu uganu ukumjenga. ² Ngati mundu iholalela kuvya amanyili chindu, chakaka angamanya chindu chochoha chechikumgana kumanya. ³ Nambu mwammanyili Chapanga mwenuyo amanyikini na Chapanga.

⁴ Ndi, kuvala vyakulya vyevihuwusiwi kwa vimong'omong'o, timanyili kuvya chindu lepi pamulima, timanyili kuvya Chapanga ndi mmonga. ⁵ Hati ngati kuna vindu vyamahele vandu vakuvikemela vichapanga pamulima amala kunani kwa Chapanga, na hati ngati kuna vichapanga na vabambu vamahele, ⁶ Kwitu tete avi Chapanga mmonga, Dadi, Muwumba wa vindu vyoha, ndava ya mwene tete tivili. Kangi avili BAMBU mmonga ndu, Yesu Kilisitu, ndi kwa njila yaki vindu vyoha vyawumbiwi, na tete titama ndava ya mwene.

⁷ Nambu lepi vandu voha vevamanyili mambu ago. Muni vandu vangi vayovalili kutetela vimong'omong'o, vandu venavo pevilya vyakulya viwona ngati viwusiwi kwa vimong'omong'o. Na muni mitima yavi yilendili vikemewa vahakili. ⁸ Nambu chakulya nakutipeleka papipi na Chapanga. Tikalekayi kulya tipungukiwa lepi chindu, tikalyayi nakuyonjokeswa chindu.

⁹ Nambu, mujiyangalila uwaka winu ukoto kuvayoka vana sadika yidebe vayingila mukubuda. ¹⁰ Muni mwangakangamala mtima, akakulola veve mweuvi na umanya wilya vyakulya munyumba ya kuyupila vimong'omong'o, wu, na mwene nakulya vyakulya vyeviwusiwi kwa vimong'omong'o? ¹¹ Hinu, mlongo waku mwenuy mweavi na sadika yangali makakala, yati iyagila

kwa ndava ya veve, ndi Kilisitu afwili kwa ndava yaki ¹² Ngati mvabudisi valongo vinu, na kuvinisa mitima yavi muvya mumbudili Kilisitu. ¹³ Hinu, ngati chakulya chikumgwiswa mlongo vangu, katu nilya lepi nyama, nikitoka kumgwiswa mlongo vangu mukumbudila Chapanga.

9

Mahengu ga mitumi

¹ Wu, nene lepi na mundu mwanilekekekiwi? Wu, nene namtumi lepi? Wu, nene namuweni lepi Yesu BAMBU witu? Wu, nyenye lepi mweni-vapatili ndava ya lihengu langu kwa BAMBU?

² Hati ngati vandu vangi vibela kuvya nene mtumi lepi, nambu nyenye muyidikila kuvya nene mtumi, nyenye ndi ulangisu wa nene kuvya mtumu, ndava ya kuwungana kwinu na BAMBU.

³ Vandu pavakunitakila nikujikengelela naha, ⁴ ndi, tiganikiwa lepi kupokela chakulya na mnyweso ndava ya lihengu langu? ⁵ Wu, tete nakuganikiwa kuvya mulugendu na vadala vitu vasadika, ngati chevikita vamitumi vangi, valongo va BAMBU, na mewa Kefa? ⁶ Amala nene ndu na Banaba ndi mwatiganikiwa kupewa njombi yitu kwa kukita lihengu? ⁷ Wu, manjolinjoli yoki mwailipila lihengu laki kwa ihenga? Wu, mlimaji yoki mwangalya matunda ga mgunda waki wa mzabibu? Wu, mdimaji yoki mwanganywa mavele ga mifuya yaki?

⁸ Wu, nijova mambu aga chimundu? Wu, malagizu nakujova mewawa naha? ⁹ Yiyandikwi Mumalagizu ga Musa, “Koto kuyikunga ng'ombi

mlomo payibena nganu.” Wu, ndi tijovayi Chapanga ihengela ng'ombi? ¹⁰ Wu, Chapanga ijova lepi genaga neju ndava yitu? Genaga gayandikiwi ndava yitu, mundu peilima na yula mwaibena, voha vavili viganikiwa kuhenga lihengu lenilo kwa kuhuvalila kupata pahala pa mabenu. ¹¹ Yikavya tete tapandili mbeyu ya chimpungu pagati yinu, wu, yati livya lijambu livaha tikapatayi chiyonjokesu kuhuma kwinu? ¹² Yikavya vandu vangi viganikiwa kupata vindu kuhuma kwinu, wu, tete tiganikiwa lepi kuliku venavo?

Nambu tete tahuvalili lepi haki yeniyu. Pahala paki, tisindamili kila chindu muni tiko-toka kulibelelela Lilovi la Bwina la Kilisitu na kuvakokosela vandu. ¹³ Wu, mmanyi lepi kuvya vevihenga Munyumba ya Chapanga vipewa chakulya chavi Munyumba ya Chapanga, na vevivika pa lusanja lwa luteta vipewa pahala pavi pa lusanja lwa luteta lwenulo. ¹⁴ Mewawa BAMBU alagizi, vevikokosa Lilovi la Bwina vapewa chakulya chavi mulihengu lenilo.

¹⁵ Nambu, nahengili lepi hati chindu chimonga chechiganikiwa. Na niyandika lepi aga kwa huvalila ya mukunihengela mambu ago, kwa nene mbanga kufwa kuliku mundu yoyoha awonayi kuvya nikujilumbalila waka. ¹⁶ Nene nimeka lepi ndava ya kukokosa Lilovi la Bwina, lenili ndi lihengu lenilagizwi kulihenga. Hinu nijiyangalila ngati nikokokosa lepi Lilovi la Bwina! ¹⁷ Nganihagwili lihengu lenili kwa kugana kwangu, nganiholalili kupewa luhuna, nambu muni nikita ndava ya lihengu lanipewili.

¹⁸ Luhuna lwangu ndi chindu choki? Hinu luhuna lwangu ndi kukokosa Lilovi la Bwina waka. Changali kudayi vindu vyeniganikiwa kwa kukokosa Lilovi la Bwina.

¹⁹ Nene mvanda lepi wa mundu yoyoha, nijik-itili mvanda wa vandu voha muni nimpelayi Kilisitu vandu vamahele. ²⁰ Kwa Vayawudi natamili ngati Myawudi muni nivapatayi Vayawudi vamsadika Yesu, pamonga nene nivii pahi ya malagizu ga Musa, ndi nivapatayi vevavili pahi ya malagizu. ²¹ Na kwa vala vevavi kutali na malagizu ga Musa, nitama ngati vene, muni niyva ngati vene vevavi kuvala ya malagizu. Lepi kujova nivili kuvala na malagizu ga Chapanga, muni nihinyiwi na malagizu ga Kilisitu. ²² Penavi vangolongondi navili ngati vene muni nivapatayi vangolongondi. Nakitili kila chindu kwa vandu voha muni nivasangulayi pagati yavi mukila njila.

²³ Nikita aga goha kwa ndava ya Lilovi la Bwina, nipatayi mota zaki. ²⁴ Wu, mmanyili lepi paluvanja lwa mikinu, pamonga na vevijumba voha vijumba, ndi mmonga ndu mwaitola njombi, hinu na nyenye mjumbayi namuna yiyoyo. ²⁵ Vevijumba vikita mazowezi na adabu, vikita chenicho muni vapewa njingwa yangahalabika! Nambu tete tikita naha tipatayi njingwa yangahalabika. ²⁶ Ndi, chanijumba ndi nigana kuhotola, ndi chanikomana, lepi mtovanaji ngati mundu mweitova pawaka. ²⁷ Nambu nikuying'aha higa yangu muni nihotola kutalalila muni penimali kuvakokosela vangi, nene mwene nikotoka kubelelewa.

10

Pauli akuvakalila ndava ya chimong'omong'o

¹ Valongo vangu, nigana mmanyai kuvya vago vitu vavili mulugendu kuni vilongoswa na lihundi, na voha vakupwiki bwina munyanja yidung'u. ² Voha vabatiziwi mulihundi lila na munyanja yila muni vawungayi na Musa. ³ Voha valili chakulya chilachila cha mpungu. ⁴ Voha vanywili unywelelu wulawula wa chimpungu, muni vanywili manji kuhuma muliganga la Chimpungu lelavi mulugendu pamonga nawu, litalau lelilo lavi Kilisitu mwene. ⁵ Nambu vamahele neju vamganisi lepi Chapanga ndi vafwili na higa zavi zadandasiki kulugangatu.

⁶ Mambu genago ndi luhumu kwitu, lweluku-tilangisa tikotoka kunogela mambu gahakau ngati chevanogili vene. ⁷ Mukoto kuyupa chimong'omong'o ngati chevakitili yavi, ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Vandu vatamili kulya na kunywa, vakayima na kukita mambu ga ukemi." ⁸ Mewa tikotoka kukita ugoni ngati vangi vavi, vakafwa ligono limonga vandu elufu ishilini na zidatu. ⁹ Tikotoka kumlinga Kilisitu ngati vene chevakitili vangi vavi, vakomiwi na liyoka. ¹⁰ Mkoto kuvembeneka ngati chavavembenike vangi vavi mtumu wa kunani kwa Chapanga mweileta lifwa.

¹¹ Hinu, mambu genago gavakolili vene gavyai luhumu kwa vangi, na gayandikiwi muni kutihakalila tete vetitama lukumbi ulu lwa mwishu.

¹² Mwakujiwona ayimili chakukangamala ajiyangalila akotoka kugwa. ¹³ Kulingiwa

kwekuvakolili ndi kudebe kwa vandu. Chapanga msadikika, nakutilinga kupita makakala ginu, pamonga na kulingiwa, mwene yati akuvapela makakala ga kukangamala na njila ya kuhuma mwenumo.

¹⁴ Hinu, vankosi vangu, muyepayi kuyupa chimong'omong'o. ¹⁵ Nilongela na nyenye, vandu mwemuvi na luhala, muamula mwavene geni-jova aga. ¹⁶ Chikombi chetihengela pachakulya cha BAMBU. Ndi chetimsengusa Chapanga, petihenga kunywelela tiwungana na ngasi ya Kilisitu? Mewa petimetula libumunda tiwungana na higa ya Kilisitu? ¹⁷ Ndava kuvi na libumunda limonga, pamonga tete tivii tavamahele, ndi higa yimonga, muni tavoha tilya libumunda lenilo.

¹⁸ Mlolayi luhumu lwa vandu va Isilaeli, vevilya luteta viwungana pamonga na lusanja lwa luteta lwenulo. ¹⁹ Hinu nijova kyani? Chakulya amala chimong'omong'o chechiwusiwi luteta kwa chivii na mana yoyoha? ²⁰ Lepi! Luteta lwa lweluwusiwa na vandu vangam-manyanya Chapanga vakumuwasila mzuka, lepi Chapanga. Katu mbwitu nyenye muwunganayi na mzuka. ²¹ Mwihotola lepi kunywa chikombi cha BAMBU mewa chikombi cha mizuka, mwihotola lepi kulya pameza ya BAMBU mewa pameza ya mizuka. ²² Wu, tigana kumkita BAMBU avyai na wihu? Tiholalela kuvya tivii na makakala kuliku mwene?

²³ Vindu vyoha viyidakiliwa, nambu lepi vyoha vyabwina. Vindu vyoha viyidikilwa nambu lepi vyoha vijenga sadika. ²⁴ Mundu akotoka kulonda

chiyonjokesu yaki mwene, nambu chiyonjokesu cha muyaki.

²⁵ Mlyai chindu chochoha chila chechiguliswa pandu paki changali kukota kota ndava ya mtima winu weukuvalangisa gabwina na gahakau. ²⁶ Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Mulima na vyoha vyevivii mugati yaki ndi vya BAMBU.”

²⁷ Ngati mundu nakuvya msadika akavagongolela kulya chakulya myidikilayi kuhamba, mlyayi vyoha vyeakuvatekela changali kukota ndava ya mtima waeukuvalangisa gabwina na gahakau. ²⁸ Nambu mundu akavajove-layi, “Chakulya chenichi chiwusiwi kwa chimong'omong'o,” Ndi mkoto kulya ndava ya mwenuyo mwavajovili. ²⁹ Nijova, “Ndava ya mtima weukuvalangisa gabwina na gahakau.” Lepi Ndava ya mtima weukuvalangisa gabwina na gahakau, ndava ya mtima weukuvalangisa gabwina na gahakau ga mwenuyo mwavajovili.

“Yati mnikota ndava kyani uwaka wangu uhamuliwayi mtima weulangisa gabwina na gahakau? ³⁰ Yikavya nene nilya chakulya na kumsengusa Chapanga, ndava ya kyani nilaumiwayi kwa chakulya chenicho, kwa ndava nilya kwa kumsengusa Chapanga?”

³¹ Hinu, chochoha chemwikita kulya amala kunywa, mkita goha kwa Ukulu wa Chapanga. ³² Hinu mlolayi, mkoto kuvayomesa Vayawudi amala vandu vangali Vayawudi amala kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. ³³ Muvyai ngati nene, nilinga kuvaganisa voha kwa njila yoyoha, changali kulonda chiyonjokesu

changu namwene nambu nikuvalondela chiyon-jokesu vangi voha, muni vasanguliwayi.

11

¹ Muniyiga nene ngati chemukumuyiga Kilisitu.

Lijambu la kugubika

² Nikuvalumba nyenye kwa kunikumbuka na ndava ya kugakamula malagizu ganavapelili. ³ Nambu nigana mmanyayi kuvya Kilisitu ndi mutu wa kila mgosi, na mgosi ndi mutu wa mdala waki, na Chapanga ndi mutu wa Kilisitu. ⁴ Hinu ndi mgosi yoyoha mweakumuyupa Chapanga amala kukokosa ujumbi wa Chapanga kuni agubiki mutu waki, mwenuyo akuhuvevesa mutu waki ndi Kilisitu. ⁵ Na mdala ngati akumuyupa Chapanga amala kukokosa ujumbi wa Chapanga changagubika mutu waki, mdala mwenuyo ndi akumvevesa mgosi waki ndi mutu waki, mdala mweikita chenicho ndi iwanan-gana ngati mdala mwaketili mayunju pamutu waki. ⁶ Mdala mwangagubika mutu waki, ndi mbanga aketayi mayunju gaki. Nambu ngati soni kwa mdala kuketa zoha amala nganila mayunju gaki, ndi mbanga agubika mutu waki. ⁷ Mgosi iganikiwa lepi kugubika mutu waki, ndava mwene ndi luhumu na ukulu wa Chapanga, nambu mdala ndi chilolilo cha ukulu wa mgosi. ⁸ Mgosi awumbi lepi kuhuma kwa mdala, nambu mdala awumbiwi kuhuma kwa mgosi. ⁹ Mgosi awumbiwi lepi ndava ya mdala, nambu mdala awumbiwi ndava ya mgosi. ¹⁰ Ndava yeniyoyona

ndava ya vamitumu va kunani kwa Chapanga. Mdala agubika mutu waki, uvyu ulangisu kulangisa uhotola weuvi panani yaki. ¹¹ Hati ago, palongolo ya BAMBU mdala chindu lepi changali mgosi, na mgosi chindu lepi changali mdala voha vihuvalilana. ¹² Ngati mdala cheawumbiwi kuhuma kwa mgosi, mewawa mgosi ivelekewa na mdala. Nambu vindu vyoha vihuma kwa Chapanga.

¹³ Mwavene muhukumwa, wu, chabwina mdala kumuyupa Chapanga changagubika chindu kumutu? ¹⁴ Hati vandu chevawumbiwi yilangisa kuvya mgosi kuvya na mayunju gatali ndi soni kwaki mwene, ¹⁵ nambu kwa mdala kuvya na mayunju gatali ndi utopesa kwaki, apewi mayunju gatali muni gamgubikayi. ¹⁶ Nambu mundu igana undindani ndava ya lijambu ili, amanyayi kuvya tete tivii lepi na mvelu wungi wa undindani, mewawa mumsambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu kawaka mivelu yingi.

Libumunda la kumkumbuka BAMBU
(*Matei 26:26-29; Maluko 14:22-25; Luka 22:14-20*)

¹⁷ Peniyendelela kuvapela malagizu aga, nihotola lepi kuvalumba hati padebe, mikonganeku yinu nyenye mwihenga mambu gamahele gahakau kuliku gabwina. ¹⁸ Pakutumbula, niyuwini ngati pemwikonganeka pamonga ngati msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mwipechengana. Nene nisadika padebe, ¹⁹ changali mtahu yiganikiwa pavya ulekenganu pagati yinu, muni kulangisa vala veviyidakiliwa

na Chapanga vamanyikayi hotohoto. ²⁰ Chakaka mwikonganeka, mwihololela mwilya chakulya cha kumkumbuka lifwa la BAMBU, nambu lepi! ²¹ Muni pamwilya kila mmonga winu ilya chakulya, hati yihumila vangi vilya Changali kualindila vayavi ndi yihumila vangi vavi na njala, na vangi vagalili! ²² Wu, mwihotola lepi kulya na kunywa kunyumba yinu? Amala mukuyivevesa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Chapanga na kuvavevesa vandu avo vangali chindu? Nivakokosela kyani? Nivalumba? Lepi! Lepi kuvala lijambu ili.

²³ Muni nene napokili mawuliwu kuhuma kwa BAMBU genavalekili, kuvya kilu yila BAMBU Yesu peagotoliwi kwa makoko vaki, atolili libumunda, ²⁴ akamsengusa Chapanga, akalimetula, akajova. “Yeniyi ndi higa yangu yeyiwusiwa ndava yinu, mkita aga kwa kunikumbuka nene.”

²⁵ Mewawa, pamali kulya, akatola chikombi, akajova. “Chenichi ndi chikombi cha lilaganu lamupya lelikitwa livya na makakala kwa ngasi yangu. Mkita naha kila pemwinywa, kwa kunikumbuka nene.”

²⁶ Kila lukumbi pemwilya libumunda lenili na kunywa chikombi ichi, mukokosa lifwa la BAMBU, mbaka peibwela. ²⁷ Ndava yeniyoy, mundu yeyoha mweilya libumunda na kunywa chikombi cha BAMBU changali kuganikiwa, yati ivya na lijambu ndava ya ngasi ya BAMBU ²⁸ Yikumgana mundu yoyoha ajilolayi mwene hoti, kangali alyayi libumunda lenilo na anywela chikombi chenicho. ²⁹ Muni mundu yeyoha

mweilya na kunywa changali kumanya mana ya higa ya BAMBU, akujiletela uhamula waki mwene. ³⁰ Ndi mana vamahele pagati yinu vatamu, na vangi vafwili. ³¹ Ngati tijilolili tavete bwina ngati tibuniwi lepi na Chapanga. ³² Nambu patihamuliwa na BAMBU, tiwuliwa, tikotoka kuhengewa uhamula pamonga na vandu va mulima.

³³ Hinu, valongo vangu, pamkonganeka pamonga kulya libumunda la kumkumbuka BAMBU, kila mundu amlindilayi muyaki. ³⁴ Na ngati kuvi na mundu mweavi na njala, alyayi hoti kunyumba yaki. Muni kukonganeka kwinu kukoto kuleta uhamula. Nambu, kuvala mambu gangi, yati nikuvajovela penibwela.

12

Njombi za Mpungu Msopi

¹ Valongo, nigana mmanya kuvala njombi ya Mpungu Msopi, nigana nyenye mmanya bwina mambu aga. ² Mmanyili kuvya kwakona mungasanguka, mwatalaliwi na kuyagiswa kwa kuyupa vimong'omong'o ndu. ³ Hinu, mmanya kuvya kawaka mundu mweihotola kujova, "Yesu apewi likoto!" Kuni ilongoswa na Mpungu wa Chapanga. Mewawa kawaka mundu mweihotola kujova, "Yesu ndi BAMBU," Changalongoswa na Mpungu Msopi.

⁴ Njombi za mpungu zivii zamahela, nambu Mpungu mweiwusa njombi yeniyoyi ndi mmonga. ⁵ Zivii njila zamahela za kumhengela, nambu BAMBU mweihengewa ndi mmonga. ⁶ Gavi

mahengu ndalindali ga kukita, nambu Chapanga mmonga ndi mweihotolesa mahengu goha kwa vandu voha. ⁷ Kila mundu ipewa ugubukulo na Mpungu kwa chiyonjokesu chavoha. ⁸ Hinu, mundu mmonga ipewa na Mpungu Msopi uhotola wa kujova ujumbi wa umanyi, na yungi ipewa ujumbi wa luhala cheigana Mpungu Msopi yuyo. ⁹ Mpungu yuyoyo akumpela yungi sadika, na yungi akumpela njombi ya kulamisa vandu. ¹⁰ Mpungu Msopi akumpela yungi uhotola wa kukita chinamtiti, na yungi uhotola wa kukokosa ujumbi kuhuma kwa Chapanga, yungi uhotola wa kumanya mpungu uhakau na mpungu wabwina, yungi ipewa uhotola wa kujova luga ya chiyehe na yungi uhotola wa kudandaula luga yeniyoy. ¹¹ Genago goha ndi mahengu ga Mpungu Msopi yuyo mmonga, ndi mwakumpela uhotola kila mmonga, ngati cheigana mwene.

Viwungu vyamahele, nambu higa yimonga

¹² Ngati chayivii higa yimonga yeyivii viwungu vyamahele, na viwungu vyenivyo vyoha vikita higa yimonga, ndi chayivii mewawa kwa Kilisitu. ¹³ Muni, tete, tikavyai Vayawudi amala Vandu vangali Vayawudi, vavanda amala vangavya vavanda, tavoha tibatiziwi kwa Mpungu mmonga muhiga yiyoyo yimonga, na tavoha vatinywili Mpungu yuyo mmonga.

¹⁴ Higa lepi chiwungu chimonga ndu, nambu viwungu vyamahele. ¹⁵ Ngati chigendelu ngachijjovili, “Ndava muni nene nachiwoko lepi, hinu nene lepi pandu pahiga,” Ndi ngaulekili kuvya

pandu pa higa. ¹⁶ Ngati likutu ngalijijoveli, “Ndava nene lepi lihu, hinu nene lepi pandu pa higa,” Ndi ngaulekili lepi likutu ilo kuvya pandu pa higa. ¹⁷ Ngati higa yoha ngayivya lihu, likutu ngalivii koki? Na ngati higa yoha ngayivya likutu, mundu ngaihotola wuli kunuha? ¹⁸ Nambu hinu Chapanga avipangili viwungu vyenivyo kila chimonga pandu paki ngati cheaganili. ¹⁹ Ngati vyoha gavivii chiwungu chimonga, higa ngayivii lepi! ²⁰ Uchakaka ndi uwu, pandu pa higa ndi pamahela, nambu higa ndi yimonga.

²¹ Hinu, lihu lihotola lepi kuchijovela chiwoko, “Nikuganili lepi veve,” Mewawa mutu nakuhotola kugajovela magendelu, “Nivaganili lepi nyenye.” ²² Nambu neju ya ago, yilolekana kuvya pandu pa higa pepilolekana kuvya ngolongondi, ndi vyeviganikiwa neju. ²³ Kangi, viwungu vyetiholalela kuvya vyangatopeswa neju, ndi vyatikuvivika bwina. Na viwungu vyevileta soni palongolo ya vandu, ndi vivikiwa bwina neju. ²⁴ Nambu viwungu vyeviyidakiliwa kulolekana kwa vandu chigana lepi kugubikwa. Chapanga mwene ayivikili higa mumpangu na kuchipela utopesa chiwungu chila chechipungukiwi utopesa, ²⁵ muni vyoha vikoto kulekengana muhiga, nambu viwungu vyoha vitangatilana. ²⁶ Ngati chiwungu chimonga chikalimala ndi viwungu vyoha vilemala pamonga nachu. Chiwungu chimonga chikalumbiwayi ndi viwungu vingi vyoha viheka pamonga nachu.

²⁷ Hinu, mwavoha nyenye ndi higa ya Kil-

isitu, kila mmonga winu ndi chiwungu cha higa yenio. ²⁸ Chapanga avikili mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, avikili hoti mitumi kangi valota va Chapanga na vawula, kangi avikili vala vanauhotola wa kukita chinamtiti, vanauhotola wa kulamisa na kutangatila, vevihotola kuyimalila mahengu na vevihotola kujova luga za chiyeye. ²⁹ Voha lepi vमितुमी, valota va Chapanga amala vawula. Lepi voha vavi lepi na uhotola wa kukita chinamtiti. ³⁰ Lepi voha vevihotola kulamisa vatamu amala kujova luga ya mupya amala kudandaula luga ya chiyeye. ³¹ Hinu ndi, mukangamala neju kunogela njombi yivaha yamahele.

Na nene yati nikuvalangisa njila yabwina neju kuliku zoha.

13

Uganu

¹ Hati ngati nikalongelayi kwa chiluga za vandu na hati ya vमितुमु va kunani kwa Chapanga, nambu ngati nivii lepi na uganu nene nivii ndu ngati lwami lwa lidebe amala njeketu. ² Hati ngati, nihotola kukokosa ujumbi wa Chapanga, hati ngati nimanya mfiyu wohu wa umanya wa vindu vyoha, hati ngati nivii na sadika hati kuhotola kuwusa hitumbi, nambu ngati nivii lepi na uganu chindu lepi. ³ Nikawusayi vindu vyangu vyoha na kuvapela vangangu, na kangi nikauwusa higa yangu iyochwayi, ngati kawaka uganu yikunitangatila lepi chindu.

⁴ Mweavi na uganu isindimala na ivya mbwina, ivya na uganu ivya lepi na wihu, imeka lepi. ⁵ Mundu mweavi na uganu ivya na utopesa, ilonda lepi chiyonjokesu chaki mwene, ivya lepi na ligoga, ikumbuka lepi gahakau. ⁶ Mundu mweavi na uganu ihekelela lepi uhakau, nambu ihekelela uchakaka. ⁷ Mundu mweavi na uganu itotokela lepi magono goha isindimala na isadika na ihuvalila.

⁸ Uganu wangali mwishu. Ngati kuvi na hipanji vya kukokosa Ujumbi wa Chapanga, ndi yati viyaga ligono limonga, ngati chipanji cha kujova luga ya chiyehe yati yiyaga, ngati kuvi umanya yene yati yipita. ⁹ Kujiwula kwitu na kumanya vindu lepi kutimili mewawa kujova kwitu ujumbi kuhuma kwa Chapanga kutimili lepi. ¹⁰ Nambu chila chechikamiliki pechibwela, vyoha vyangakamilika yati viwuka.

¹¹ Panavili namwana kang'anya najovayi chimwana, namanyili chimwana, naholalili chimwana. Nambu hinu, muni namvaha, mambu gachiwana nigalekili. ¹² Chetilola hinu ngati pamihu pepatitili muchilolilo, nambu mwanakandahi yati tilolana mihi kwa mihi. Hinu nimanyili padebe ndu, nambu mwanakandahi yati nimanya chitimilifu, ngati Chapanga cheanimanyili nene nganila.

¹³ Hinu gasindimali mambu aga gadatu, sadika, huvalila na uganu neju ya goha ndi uganu.

14

Mkangamala kuvya na uganu

¹ Mukangamala kuvya na uganu. Mewawa mkangamala kupata hipanji hingi vya chimpangu, neju chipanji cha kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga ² Mundu mweijova kwa luga ya chiyehe ijova lepi na vandu, nambu ilongela na Chapanga, mwene ijova kwa makakala ga Mpungu Msopi mambu gegafiyiki. ³ Nambu yula mweijova kwa ujumbi kuhuma kwa Chapanga akuvajenga vandu, kwa kuvakangamalisa mitima na kuvapolesa mitima vandu. ⁴ Mwailongela luga ya chiyehe akujijenga mwene. Nambu mweijova ujumbi kuhuma kwa vandu akuujenga msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu.

⁵ Hinu nigana mwavoha nyenye mujovai kwa luga ya chiyehe nambu niganili neju muvyai na uhotola wa kujova Ujumbi kuhuma kwa Chapanga, ikita chabwina neju kuliku yula mundu yula mweijova luga ya chiyehe, mbaka avyaa mundu mweihotola kudandaula mambu ago gegijoviwa, ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu yijengewa. ⁶ Hinu valongo vangu, ngati nibwela kwinu na kulongela na nyenye kwa luga ya chiyehe yikuvaganisa kyani? Nakuvaganisa chindu chochoha, nambu ngati nikavadandaulila ujumbi kuhuma kwa Chapanga amala mawuliwu nunuyu.

⁷ Ndi chayivii kwa vindu vyangali kuvya na wumi nambu vyaviwusa lwami ngati chitolilo amala kanjeke, wu, mundu ihotola wuli kumanya lunyumbu lwelukinwa ngati vindu vyenivyo viwusa lwami hotohoto pevitoviwa. ⁸ Kangi lipenenga likavembayi changali kulanda

uyovalelu yaki, ndi linjolinjoli yoki mweakuji-tendekeha kwa ngondo? ⁹ Mewawa na nyenye, ngati lulimi lwinu lujova lepi chindu changa-manyikana yani mweihotola kumanya gemwijo-
jova? Malovi ginu yati giyaga pawaka. ¹⁰ Zivii luga zamahela pamulima na kawaka hati yimonga yangali mana. ¹¹ Nambu yikavya nene nakumanya chailongela mundu yungi, nene myehe kwaki mewa mundu mwenuyo mewa ndi myehe kwangu. ¹² Mewawa vandu nyenye, mwinogela kupewa njombi ya Mpungu, mkangamalayi kupata njombi za Mpungu Msopi muni kutangatila kujenga msambi wa vandu vekumsadika Kilisitu.

¹³ Hinu, mweilongela luga ya chiyehe ayupayi apatayi uhotola wa kuvadandaulila vandu gala geajovili. ¹⁴ Penilongela kwa luga ya chiyehe mpungu wangu ndi weukumuyupa Chapanga, nambu luhala lwangu nakuhengeka. ¹⁵ Hinu nikita kyani? Yati nikumuyupa Chapanga kwa mpungu wangu, yati nimuyupa chapanga kangi kwa luhala, yati niyimba kwa mpungu wangu, mewa yati niyimba kangi kwa luhala lwangu. ¹⁶ Ukamsengusa Chapanga kwa mpungu waku, ihotola wuli mundu mwangali sadika mweavimngonganu kuyidikila luyupu lwaku lwa kusengusa kwa kujova “Ena,” Ngati nakumanya chewijova? ¹⁷ Hati ngati wihotola kumuyupa Chapanga chakaka kuvya kwa bwina, nambu kwa yungi kawaka chiyonjokesu.

¹⁸ Nikumsengusa Chapanga kuvya nene nilongela kwa luga ya chiyehe kuliku mwavoha nyenye. ¹⁹ Nambu mungonganu wa msambi

wa vandu vevakumsadika Kilisitu nigana kujova malovi mhanu gegimanyikana ndi nivawulayi vangi, kuliku kujova malovi gamahela neju ga luga ya chiyeha.

²⁰ Valongo vangu, mkoto kuhololeala ngati vana vadebe. Kuuvala uhakau, muvyai ngati vana vadebe, nambu pemwiholalela muvyai ngati vandu vavaha. ²¹ Mayandiku Gamsopi gijova. “BAMBU ijova,

‘Yati nilongela na vandu kwa luga ya chiyeha, yati nijova kwa milomo ya vayehe, yati nijova kwa vandu ava, pamonga na ago vandu avo, vakuniyuwanila lepi.’ ”

²² Hinu ndi, njombi ya kujova luga ya chiyeha ndi ulangisu, lepi ndava ya vandu vevisadika. Nambu kwa vala vangasadika, nambu njombi ya kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga ndi ndava ya vala vevisadiki ndi lepi ndava ya vangasadika.

²³ Hinu, ngati msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu voha vakakonganeka pamonga, na voha vakatumbula kujova kwa luga za chiyeha, ngati vabwelili vangamanya na vandu vangali sadika, wu, yati vijova lepi kuvya nyenye mwipenga? ²⁴ Nambu, voha ngati mwijova ujumbi kuhuma kwa Chapanga, akabwela mundu mwangasadika, goha geiyuwana yati gakumlangisa uhakau waki mwene, na goha geiyuwana yati gemuhamula. ²⁵ Gegafiyiki mumtima waki yati gihumbuliwa, mwene yati akumfugamila na kumuyupa Chapanga ijova,

“Chakaka Chapanga avi pamonga na nyenye apa!”

Mpangiliu kwa vandu vevakumsadika Kilisitu

²⁶ Valongo vangu hinu nijova kyani? Pemwikonganeka pamonga kumuyupa Chapanga, mmonga ayimba lunyimbu na yungi awulayi na yungi avyai na ugubukulilu kuhuma kwa Chapanga na yungi avyai na luga ya chiyehe na yungi adandawulayi gegijovewa. Goha gavyai ndava ya kujenga msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. ²⁷ Ngati mundu yoyo ijova kwa luga ya chiyehe, hinu vajovayi vandu vavili amala vadatu, ndi vajova mmonga mmonga, na avyayi mundu wa kudandaula geijova. ²⁸ Nambu ngati kawaka mundu mwihotola kudandaula chila chechijoviwi mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, nambu mwaijova luga ya chiyehe aguna pamngonganu, ndi ajevai na mtima waki mwene na Chapanga. ²⁹ Kuvala vala vevavi na chipanji kujova ujumbi kuhuma kwa Chapanga, vajova vavili amala vadatu, na vangi vagalinga malovi ago. ³⁰ Yikavya mundu mmonga peijova na yungi mweiyuwanila akapewayi ugubukulilu kuhuma kwa Chapanga, ndi yula mweatumbwili kujova aguna. ³¹ Muni mwavoha mwihotola kukokosa ujumbi kuhuma kwa Chapanga, mmonga mmonga, muni mwavoha mujiwula na kukungamaliswa mtima. ³² Njombi ya kukokosa ujumbi wa Chapanga ndi yiganikiwa utalaliwayi na yula mweavi na chipanji chenicho. ³³ Muni Chapanga lepi wa ngondo nambu ndi wa uteke.

Ngati cheyivili mvelu pamngonganu wa vandu va Chapanga. ³⁴ Vadala viganikiwa kutama nuu mumsambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, pevikonganeka vene viyidakiliwa lepi kujova. Nambu viganikiwa kuyidakila ngati chegijova malagizu ga Vayawudi. ³⁵ Ngati vavi na makotesi ga kukota vavakotayi vagosi vavi kunyumba, muni soni kwa mdala kujova mungonganu wa msambi vandu vevakumsadika Kilisitu.

³⁶ Wu, muholalela Lilovi la Chapanga lihumili kwinu nyenye amala livabwelili nyenye ndu? ³⁷ Ngati mundu yoyoha iholalela kuvya mwene ndi mjumbi wa Chapanga amala avi na chipanji cha Mpungu Msopi, amanya aga genikuvayandikila nyenye ndi malagizu ga BAMBU. ³⁸ Nambu ngati mundu nakumanya genago, ndi, mundu akotoka kumtangatila mundu mwenuyo.

³⁹ Hinu ndi, valongo vangu mganikiwa kuvya na mnogo neju wa kujova ujumbi wa Chapanga, nambu mkoto kumbesa mundu kujova kwa luga ya chiyeha. ⁴⁰ Nambu mwavoha mkitayi kwa utopesa na kwa kulanda uyovelu.

15

Uyukiswa wa Kilisitu

¹ Hinu, valongo, nigana kuvakumbusa lila Lilovi la Bwina lenivakokosili, na nyenye mukayipokili na kuyima cha kukangamala mugati yaki. ² Kwa njila yaki msanguliwi, ngati mukamula malovi genivakokosili. Manya ngati mwasadiki waka.

³ Nene navapelili mambu ga mana neju genapokili namwene: Kuvya Kilisitu afwili

ndava ya kubuda kwitu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, ⁴ avikiwi mulitinda, akayuka ligono la datu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, ⁵ amuhumalili Petili, na kangi avahumalili vamitumi kumi na vavili vala. ⁶ Kangi avahumalili valongo neju ya miya mhanu kwa pamonga wa valanda, vamahele vakona wumi, nambu vangi vafwili. ⁷ Lukumbi lungi amuhumalili Yakobo na mewa avahumalili vamitumi voha.

⁸ Pamwishu anihumalili nene, nene mwenavi ngati mundu mwavelekiwi lepi kwa lukumbi lwaki. ⁹ Muni nene mdebe neju pagati ya mitumi, na niganikiwa lepi kukemelewa mtumi, muni naying'aisi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vavi vandu va Chapanga. ¹⁰ Nambu kwa ubwina wa Chapanga, nivii ngati chanivii, kwa ubwina wa Chapanga kwangu wavi lepi waka. Lepi kuvya nihengili lihengu kwa kukangamala kuliku voha, lepi nene nambu ubwina wa Chapanga weuhenga lihengu na nene. ¹¹ Nambu hati naha, yivyai vene ndi vevikokosa amala nene ndi mwenikokosa na chenichi ndi chetikokosa na nyenye ndi chemwisadika.

Uyukiswa witu

¹² Yikavya tikokosa kuvya Kilisitu ayukiswi kuhuma mulifwa, ndava kyani pagati yinu mwi-jova kuvya kawaka uyukiswa wa vevafwili? ¹³ Ngati kawaka uyukiswa wa vevafwili, hinu na mwene Kilisitu ayukili lepi, ¹⁴ na ngati Kilisitu ayukili lepi, makokoselu gitu gangamanyikana na sadika yinu yangali chindu. ¹⁵ Neju pa genago

tete ngativii tijova udese palongolo ya Chapanga, muni tajovili kuvya Chapanga amuyukisi Kilisitu kuhuma mulifwa, nambu amuyukisi lepi, ngati ndi chakaka vevafwili viyukiswa lepi, ndi Kilisitu yukiswa. ¹⁶ Muni ngati chakaka vevafwili nakuyukiswa, ndi na Kilisitu ayukili lepi. ¹⁷ Ngati Kilisitu ayukili lepi, ndi sadika yinu ya waka, mwakona muyendelela kumbudila Chapanga. ¹⁸ Neju ya genago, vala voha vevafwili kuni vakumsadika Kilisitu vayagili. ¹⁹ Ngati huvalila yitu mu Kilisitu na yivala wumi uwu wa hinu, hinu tete vandu kuhengewa lipyana kuliku vandu voha pamulima.

²⁰ Nambu uchakaka ndi uwu, kuvya Kilisitu ayukili kuhuma mulifwa ndi kulangisa kuvya voha vevafwili yati viyukiswa. ²¹ Muni, lifwa labwelili na mundu mmonga, na mewa na uyukiswa kuhuma vafwili ubwelili na mundu mmonga. ²² Ngati vandu kuwungana na Adamu vandu voha vifwa, mewawa voha yati viyukiswa kwa kuwungana na Kilisitu. ²³ Nambu kila mundu na Lukumbi lwaki, Kilisitu mtumbula wa uyukiso, kangi vevavi vaki ndi pala peibwela. ²⁴ Pa genago, mwishu yati uhika lukumbi Kilisitu yati akumgotolela Dadi Chapanga Unkosi, peiwusa kutali kila mpungu wa ulongosi na mpungu wa uhotola na makakala. ²⁵ Muni Kilisitu iganikiwa alongosayi mbaka Chapanga pakuvagwisa makoko vaki na kuvavika pahi ya magendelu gaku. ²⁶ Likoko la mwishu kuyongomeswa ndi lifwa. ²⁷ Muni, Mayandiku gijova, “Chapanga avikili vindu vyoha pahi ya

magendelu gaki.” Nambu Mayandiku Gamsopi pegijova, “Vindu vyoha vivikiwi pahi ya magendelu gaki avitalalilayi.” Ndi Chakaka Chapanga nakuyingila mulilundu lenilo la vindu, muni mwene ndi akuvivika pahi ya Kilisitu. ²⁸ Nambu vindu vyoha pevivikwa pahi ya ulongosi wa Kilisitu, na Mwana mwene yati akujivika pahi ya Chapanga, mwavikili goha pahi ya ulongosi waki, ndi Chapanga alongosa panani ya goha.

²⁹ Ngati kawaka kuyukiswa, wu, vandu vala vevibatiziwa ndava ya vevafwili vahuvalila kupewa kyani? Ngati vevafwili viyukiswa lepi, ndava kyani kubatiziwa ndava ya vene? ³⁰ Na kwa upandi ndava kyani tikujiyoka kila lukumbi? ³¹ Valongo, nene nikulilola lifwa lukumbi lwoha! Ulumba wenivii nawu ndi kuwungana Kilisitu Yesu BAMBU witu mwakunikita nikokosa lijambu ili. ³² Ngati lilengu langu ngalivyai la chimundu, kula kukomana kwangu na vandu vevavili ngati hinyama hikali apa pa Efeso ngakuvili chindu choki? Ngati vevafwili nakuyuka ndi, “Tilya na kunywa, muni chilau yati tifwa.”

³³ Mkoto kukongeka. “Vankozi vahakau vihalabisa uyovelu wa mundu.” ³⁴ Muyimuka! Mutumbula kutama bwina, na muleka kumbudila Chapanga. Vangi pagati yinu vammanyi lepi Chapanga. Nikuvajovela soni yivaha kwinu!

Higa ya uyukiswa

³⁵ Pangi mundu yati ikota, “Vevafwili yati viyukiswa wuli? Yati vivya na higa yoki?”

³⁶ Genago ndi makotelu ga uhomela! Ukamija

mbeyu, changali kufwa hoti yivya nakumela. ³⁷ Chaumija ndi mbeyu yene, pangi nganu amala mabenu gangi, nambu lepi lumelelu lwoha ubwela kumela mwanakandahi. ³⁸ Chapanga akuyipela higa yeayiganili mwene mbeyu yeniyoyi, kila mbeyu yipewa higa yaki ya mwene.

³⁹ Higa ya viwumbi vyoha ziwanangana lepi. Vandu vana higa yavi na hinyama hina higa yavi na videge vina higa yavi na somba zina higa zavi.

⁴⁰ Yivili higa ya kunani kwa Chapanga na ya pamulima, ubwina wa higa ya kunani kwa Chapanga ndi wungi, na ubwina wa higa ya pamulima ndi wungi. ⁴¹ Lilanga lina ubwina waki, na mwehi na ndondo, hati ndondo yina ubwina waki hilekengana kwa ubwina.

⁴² Ndi chayivili kuvavala kuyukiswa kwa vevavili. Ndi ngati mbeyu, higa yizikwa pahi uvya chakuwola, nambu uyukiswa changali kuwola. ⁴³ Higa yizikwa cha soni, uyukiswa cha ukulu, kuzikwa namuna ya kulenda, uyukiswa uyva kwa makakala. ⁴⁴ Tizikwa kwa muhiga yativelekewa nayu, pauyukiswa ndi higa ya chimpungu. Yivili higa ya magono goha na higa chimpungu. ⁴⁵ Muni Mayandiku Gamsopi gijova, “Mundu wa kutumbula, Adamu avili mundu mwana wumi,” Nambu Adamu wa mwishu ndi Mpungu mwakuvapela vandu wumi. ⁴⁶ Nambu nakulongolela higa ya chimpungu, nambu ndi wula wa wetivelekiwi nawu, ndi kang'i wula wa chimpungu. ⁴⁷ Adamu wa kutumbula kuwumbwa kuhuma muludaka lwa pamulima, ahumili pahi paludaka, Adamu pili ahumili kunani kwa Chapanga. ⁴⁸ Vandu voha vevavili

va pamulima vavili ngati mundu mwawumbiwi kuhuma muludaka, nambu vandu vala vevavili va kunani kwa Chapanga vavili ngati yula mwahumili kwa Chapanga. ⁴⁹ Ngati chetiwanangini na yula mwawumbiwi kwa ludaka, mewawa yati tiwanangana na mwenuyo mwahumili kunani kwa Chapanga.

⁵⁰ Hinu, valongo, nijova naha, chila chechakitiwi kwa higa na ngasi nakuhotola kuyingila mu Unkosi wa Chapanga, na higa yeyiwola nakuhotola kuyingila pandu pa higa yangawola.

⁵¹ Muyuwanila, nikuvajovela gamfiyu aga, tete yati tifwa lepi, nambu tete tavoha yati ting'anambuswa, ⁵² Mambu aga yati gihumila lukumbi lwa lipenenga la mwishu pelippyuliwa. Chigafula kukupila na kulola. Muni lipenenga peyipyula, vevafwili yati viyukiswa vakotoka kufwa kavili na tete yati ting'anamuswa.

⁵³ Muni higa iyi yakahalibika ndi yiganikiwa ying'anamuka changahalibika, higa yayihotola kufwa yikoto kufwa. ⁵⁴ Hinu, higa iyi yeyifwa ying'anamuka nakuvya payivya nakuwola, na chechifwa pachivya nakufwa, penapo ndi palitimilika lilovi lelayandikwi, "Lifwa likomiwi, uhotoleka ukatimiliki!"

⁵⁵ "Lifwa, kuhotola kwaku kuvili koki? Lifwa makakala gaku ga kuleta mvinis uvi koki?"

⁵⁶ Lifwa lipewa makakala ga kuvinisa kuhuma mukumbudila chapanga, mewawa kubuda kupata makakala mu malagizu. ⁵⁷ Nambu timsengusa Chapanga mwakutipela uhotola kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu.

⁵⁸ Hinu, valongo vangu vaganu, muyima chakukangamala na changanyugusika. Magono goha muyendelela kujiwusa mulihengu la BAMBU, ndava mmanya kuvya lihengu lemwiwenga kwa BAMBU liyaga lepi waka.

16

Kuvatangatila vandu va Chapanga

¹ Hinu nijova kuvala mashonga ga kuvatangatila vandu va Chapanga: Ndi misambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Galatia. ² Kila dominika, kila mmonga winu avikayi mashonga kuwanangana na mabenu gaki, ndi kukoto kuvya liholo na kuyupa utangatila wa mashonga lukumbi lwa nibwela. ³ Penibwela kwinu, yati nikuvatuma vala venikuvahagula pagati yinu nivapela balua ya umanyiso muni vapeleka njombi zinu ku Yelusalemu. ⁴ Ngati yikaganikiwayi kuhamba na nene, ndi, yati vihamba pamonga na nene.

Mipangu ya Pauli

⁵ Penihamba Makedoni yati nibwela hoti kwinu muni nigana kuhamba Makedonia. ⁶ Pangi yati nitama kwinu kwa lukumbi nunuyu, amala yati nitama pamonga na nyenye lukumbi lwoha lwa mbepu, muni munitangatila kuhamba mulugendu lwangu kokoha kwenihamba. ⁷ Nigana lepi kupita kwinu kanyata na kuyendelela na lugendu lwangu. Nihualila kutama kwinu kwa lukumbi nunuyu BAMBU akaganayi.

⁸ Yati nitama pa Efeso mbaka ligono la Pentekoste, ⁹ mlyangu uvaha uvi waka kwa ndava ya lihengu langu la uchakaka apa, pamonga vevakunibela navene vamahele.

¹⁰ Timoti akabwela, mlolayi akotoka kuvya na wogoyi peivya pamonga pagati yinu, muni ihenga lihengu la BAMBU ngati nene. ¹¹ Hinu mundu yoyoha akotoka kumvevesa, nambu amtangatila ayendelela na lugendu lwaki kwa uteke ndi ahotola kuwuya kwa nene, muni nene pamonga na valongo vitu tikumlindila.

¹² Nilongela kumvala mlongo witu Apolo: Nimuyupa neju abwela kwinu pamonga na valongo vangi, nambu aganili lepi kubwela hinu nambu yati ibwela peipata fwasi.

Jambusa ya mwishu

¹³ Mvya mihu, mukangamala musadika yinu kuyima, mvya vakekesi na vemuvi na makakala. ¹⁴ Kila chamwihenga muhenga kwa uganu.

¹⁵ Valongo, muvamanyili valongo va Stefani, vene ndi vandu va kutumbula kupokela sadika ya Chiklisitu ku Akaya, na vajihumisi kuvatendekela vandu va Chapanga. Nikuvayupa neju Valongo vangu, ¹⁶ mlanda uchilongosi wa vandu ngati avo, na uchilongosi wa kila mundu akita lihengu na kuhengeka pamonga nawu.

¹⁷ Niheka neju kuvya Stefani na Fotunatusi, na Akaiko vahikili, vanitangatili kuhenga lihengu lukumbi nyenye muvi lepi. ¹⁸ Vausangalwisi mpungu wangu mewa ngati chevavasangalwisi

nyenye. Hinu yiganikiwa kuvakumbuka vandu ngati avo.

¹⁹ Misambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Asia zikuvajambusa. Akula na Plisika pamonga na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevikonganeke munyumba yavi vakuvajambusa neju mukuwungana na BAMBU.

²⁰ Valongo voha vevavi apa vakuvajambusa.

Mewawa na nyenye mjambusanayi kulangisa uganu wa Chikilisu.

²¹ Nene Pauli, niyandika jambusa zenizi kwa chiwoko changu namwene.

²² Mundu yoyoha mwangamgana BAMBU avi na likoto. Ee BAMBU, Bwela!

²³ Ubwina wa BAMBU Yesu uvya na nyenye.

²⁴ Nikuvagana nyenye voha mukuwungana na Kilisitu Yesu Ena.

Ngoni Bible Version Translation Project The New Testament in the Ngoni language of Tanzania

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d